

Andrzej Hunicz

Kazimierz Dolny, woj. lubelskie. Kamienica Celejowska

Informator Archeologiczny : badania 10, 305-306

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ziom XVIII-wieczny wyznaczała nawierzchnia z luźno ułożonych kamieni wapiennych. Przeprowadzone w późniejszym czasie prace ziemne zniekształciły proporcje obiektu.

KAZIMIERZ DOLNY
woj. lubelskie
Kamienica Celejowska

P.P. Pracownia Konserwacji
Zabytków - Pracownia
Archeologiczno-Konserwatorska Oddziału w Lublinie

Badania prowadził mgr Andrzej Hunicz. Finansowało Muzeum Kazimierza Dolnego. Pierwszy sezon badań. Kamienica mieszczańska z XVI/XVII w. Materiały z okresu późnego średniowiecza /XIV-XV w./ i nowożytnie /XVI-XVIII w./.

Prace archeologiczne kamienicy Celejowskiej prowadzono w oparciu o dane zawarte w studium historycznym i wyniki badań architektonicznych. Założono trzy wykopy w sieni oraz jeden w obrębie obecnego wejścia do kamienicy od strony ul. Senatorskiej. Celem eksploracji wykopów było:

- rozeznanie nawarstwień i określenie najstarszych poziomów użytkowych sieni /wykopy I-III/;
- odsłonięcie i datowanie poziomów użytkowych w obrębie obecnego wejścia do kamienicy od ul. Senatorskiej. Odsłonięcie zewnętrznego lica fundamentu po lewej stronie portalu /otworu wejściowego/ i ewentualne stwierdzenie rozwarstwienia muru fundamentowego /wykop IV/;
- uzyskanie nowych źródeł do badań nad historią obiektu, a więc materiałów zabytkowych z poszczególnych warstw i określenie ich związku z murami kamienicy i z fazami użytkowania terenu.

Należy stwierdzić:

1. Najstarsze nawarstwienia w wykopach I i II /wykopy w sieni/ pochodzą z okresu późnego średniowiecza z XIV-XV wieku. Z tego okresu brak jest jednak wyraźnie czytelnych poziomów użytkowych, a o istnieniu osadnictwa świadczą jedynie znalezione ułamki naczyń.
2. Analiza nawarstwień zwłaszcza w wykopie II i ich powiązanie z murem piwnicy pozwala wnioskować, że najstarsze mury fundamentowe powstały zapewne w XVI wieku. Istniejący wtedy dom posiadał muryrowaną piwnicę i izbę od frontu. Z tą fazą użytkowania obiektu wiążemy kamienną konstrukcję pieca stwierdzoną w obrębie obecnej sieni - wówczas nie istniejącej.
Kolejną fazę budowlaną poprzedzają prace, podczas których zlikwidowano

wano piec i przeprowadzono niwelację terenu, w wyniku czego uległ zmianie poziom użytkowy.

3. W wykopie IV zlokalizowanym w obrębie wejścia do kamienicy od ul. Senatorskiej odkryto fundament, stwierdzając jego wyraźne rozwarstwienie. Fakt ten wiązać należy z kolejnym etapem budowy, kiedy to do murowanego lub częściowo murowanego domu dobudowano sieni i przebudowano obiekt na okazałą kamienicę.

W świetle uzyskanych materiałów prace te przeprowadzono w końcu XVI, a najpewniej w początkach XVII wieku.

Zwrócić należy uwagę, że w okresie budowy tej części prawdopodobnie nie planowano umieszczenia wejścia od strony ul. Senatorskiej. Wskazuje na to fakt odkrycia otworu /o wymiarach 48 x 48 cm/ w szerokości fundamentu - po środku wejścia do sieni. Sposób wykonania tego otworu, który łączy się z przesklepioną wnęką w wewnętrznym licu fundamentu, wskazuje, że był on zapewne wiązany z okienkiem do istniejącej lub projektowanej piwnicy. Otwór w fundamencie został jednak rychło zasypany, a w jego zasypaniu znaleziono między innymi dobrze wykonane, profilowane kamienne obramienia.

Główne fazy budowy obiektu nie odbiegają w zasadzie od ustaleń dokonanych przez H. Siudera w trakcie badań architektonicznych.

W wyniku prac wykopaliskowych stwierdzono, że w obrębie obecnego progu wejścia do kamienicy od ul. Senatorskiej utwardzony poziom użytkowy z XVI wieku znajduje się na głębokości około 1,5 m. Poziom późniejszy, XVII-wieczny związany już z funkcjonowaniem dobudowanej sieni, jest także utwardzony płytami kamiennymi i znajduje się 70 cm poniżej obecnego progu.

W oparciu o wyniki badań należy postulować możliwość obniżenia jezdni ulicy Senatorskiej, w obrębie kamienicy Celejowskiej, do poziomu historycznego z początków XVII wieku. Uzasadniają to następujące efekty:

- a/ uzyskane zostaną właściwe proporcje fasady kamienicy i portalu wejściowego, co będzie miało duże znaczenie dla urbanistyki tej części Kazimierza,
- b/ poziom jezdni i otoczenia kamienicy będzie miał uzasadnienie historyczne,
- c/ odsłonięty zostanie historyczny, utrwalony kamiennymi płytami poziom wejścia do kamienicy.

Wykopaliska przy kamienicy Celejowskiej przyniosły niezbyt liczny materiał zabytkowy, który w zasadzie odnosi się do dwu poziomów chronologicznych. Najstarsze ułamki ceramiki pochodzą z okresu późnego średniowiecza z XIV-XV wieku. Kolejny poziom chronologiczny - to ułamki naczyń i kafli z wieków od XVI do XVIII.